

Sygn. akt I ACa 1443/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Edyta Jefimko (spr.)

Sędziowie: SA Maciej Dobrzyński

SO (del.) Bernard Chazan

Protokolant: Karolina Długosz - Żółtowska

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 kwietnia 2015 r., sygn. akt XXVI GC 417/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od K. K. na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Maciej Dobrzyński Edyta Jefimko Bernard Chazan

Sygn. akt I 1443/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31 października 2013 r. K. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...)T.H.S. K. wniósł o zasądzenie od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w Ł. kwoty 108.850,84 zł. oraz kwoty 7.600 euro wraz z odsetkami liczonymi od dnia 30 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jako podstawę faktyczną powództwa powód wskazał łączący strony stosunek prawny, wynikający z umowy ubezpieczenia oraz zajście zdarzenia powodującego szkodę – pożaru ubezpieczonego mienia.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (...) spółka akcyjna z siedzibą w Ł. kwestionowała w całości (co do zasady i wysokości) roszczenie powoda w związku z przedmiotowym zdarzeniem i jej zdaniem brak było podstaw do dopłaty na rzecz powoda żądanych przez niego kwot. Wskazała

ponadto, że nie ponosi odpowiedzialności w związku z pożarem z dnia 24 września 2011 r. za zniszczone mienie wskazane w pozwie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

- 1) zasądził od (...) S.A. w Ł. na rzecz K. K.:
 - a) kwotę 53.619,13 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty,
 - b) kwotę 7.600 euro wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty
 - c) kwotę 5.082,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 2) oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i wnioski.

Powód jest podmiotem zajmującym się w ramach prowadzonej działalności gospodarczej m.in. przechowywaniem mienia podmiotów trzecich na nieruchomości w Z., ul. (...). Powód przechowywał tam mienie m.in. Przedsiębiorstwa (...) S.A. (później: (...) S.A.) oraz (...) sp. z o.o. W dniu 10 maja 2011 r. strony zawarły polisę nr (...) na okres ubezpieczenia od dnia 18 maja 2011 r. do dnia 17 maja 2012 r. Zakres polisy dotyczył miejsca – Z., ul. (...) i obejmował ubezpieczenie mienia od wszystkich ryzyk. Przedmiot ubezpieczenia stanowiło m.in. mienie osób trzecich magazynowane w wiatach blaszanych (wg wartości rzeczywistej) – do 500.000 zł oraz mienie osób trzecich magazynowane w budynkach stanowiących własność powoda – do 500.000 zł. W dniu 24 września 2011 r. nastąpił pożar wiaty magazynowej znajdującej się na nieruchomości objętej ochroną ubezpieczeniową. W środku wiaty znajdował się magazynek pomocniczy oraz składowane mienie. W gaszeniu pożaru brało udział kilka jednostek Straży Pożarnej. Podczas pożaru Straż Pożarna oraz jeden z pracowników wyciągali ręcznie lub wózkami widłowymi mienie znajdujące się w wiacie na jej zewnątrz celem gaszenia pożaru. Wózkiem widłowym posługiwał się strażak posiadający uprawnienia do obsługi ww. urządzeń, z założoną maską tlenową. Akcja gaszenia pożaru trwała kilka godzin. W dniu pożaru mienie magazynowane w wiatach na ww. nieruchomości stanowiły: kanistry plastikowe, beczki plastikowe, beczki metalowe, 3 paleta-pojemniki wraz z mieszadłami, 5 paleta-pojemników z monoetanoloaminą, kwas borny w proszku w ilości 1 tony w jednym opakowaniu tzw. big bag, kilkanaście pustych paleta-pojemników należących do (...) sp. z o.o. oraz inhibitor korozji w ilości ok. 10 ton, puste paleta-pojemniki w ilości ok. 30 sztuk, kilkaset nakrętek do kanistrów paleta-pojemników, korki, plomby, dekle należące do Przedsiębiorstwa (...) S.A. Ponadto na zewnątrz wiaty magazynowej było składowane pozostałe mienie Przedsiębiorstwa (...) S.A.: ok. 320 paleta-pojemników oraz ok. 14 ton inhibitora korozji, kwas solny ok. 8,5 tony, siarkowy i azotowy po ok. 15 ton. W wyniku pożaru zniszczeniu uległo mienie znajdujące się w wiacie magazynowej, jak również mienie przechowywane na zewnątrz wiaty magazynowej.

Składnikami zniszczonego mienia były

1. mienie Przedsiębiorstwa (...) S.A.:
 - a. inhibitor korozji w ilości 5,545 tony o wartości 38.989,13 zł;
 - b. 80 sztuk beczek o wartości 2.400 zł;
 - c. 2.000 sztuk plomb o wartości 2.400 zł;
 - d. 300 sztuk korków plomb o wartości 270 zł;
 - e. 500 sztuk korków na zawór o wartości 600 zł;
 - f. 500 sztuk korków niemieckich o wartości 600 zł;

- g. 30 nakrętek z odpowietrzeniem o wartości 840 zł;
- h. kwas azotowy 15.695 kg o wartości 3.987,16 zł;
- i. kwas siarkowy w ilości 14.683 kg o wartości 1.608,88 zł;
- j. kwas solny w ilości 8.408 kg o wartości 1.681,02 zł;
- k. 81 pustych opakowań (...);
- l. 300 sztuk pustych kanistrów;
- 2. mienie (...) sp. z o.o.:
 - a. plastikowe beczki 200 l. w ilości 8 sztuk o wartości 1.200 zł;
 - b. metalowe beczki 200 l. w ilości 6 sztuk o wartości 720 zł;
 - c. pojemniki (...) w ilości 10 sztuk o wartości 7.000 zł;
 - d. monoetanolamina w ilości 5 ton o wartości 6.700 euro;
 - e. kwas borny w ilości 1 tony o wartości 900 euro.

Uszkodzeniu uległy również wiata magazynowa powoda oraz wózek widłowy, mieszalniki, myjka awaryjnego bezpieczeństwa, myjki ciśnieniowe, głowice do mycia stanowiące własność (...) sp. z o.o. Za ww. uszkodzenia powód oraz (...) sp. z o.o. otrzymały odszkodowanie. Przedsiębiorstwo (...) S.A. dokonała kompensaty wzajemnych rozrachunków z powodem tytułem poniesionej szkody na łączną kwotę ok. 99 000 zł. W dniu 29 grudnia 2011 r. pozwana wydała decyzję o przyznaniu odszkodowania w kwocie 40.441,01 zł tytułem szkody polegającej na pożarze mienia należącego do (...) sp. z o.o. W tym samym dniu pozwana wydała również decyzję o odmowie przyznania odszkodowania w zakresie uszkodzenia mienia należącego do Przedsiębiorstwa (...) S.A., gdyż w chwili pożaru znajdowało się na zewnątrz wiaty, podczas gdy ochroną ubezpieczeniową objęte było wyłącznie mienie osób trzecich magazynowane w wiatach blaszanych oraz mienie osób trzecich magazynowane w budynkach stanowiących własność ubezpieczonego. Powód odwołał się od decyzji o odmowie przyznania odszkodowania, wskutek czego pismem z dnia 2 marca 2012 r. pozwana poinformowała, że ustalono wysokość odszkodowania w kwocie bezspornej 47.086,91 zł oraz wydała decyzję o odmowie przyjęcia odpowiedzialności za przedmiotową szkodę. Pismem z dnia 8 listopada 2012 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 108.850,84 złotych i 7.600 euro w terminie do dnia 23 listopada 2012 r., na które to kwoty złożyły się: 99.930,84 zł tytułem zniszczonego towaru należącego do firmy Przedsiębiorstwo (...) S.A. oraz 8.920 złotych i 7.600 euro tytułem zniszczonego towaru należącego do firmy (...) sp. z o.o.

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych były dokumenty prywatne, zeznania świadków oraz dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania strony powodowej. Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów prywatnych, w szczególności polisy z dnia 10 maja 2011 r. i OWU, decyzji dotyczących szkody, dokumentacji przewozowej, not obciążeniowych, korespondencji pisemnej i elektronicznej, wezwań do zapłaty, fotografii. Ich treść nie była przez strony kwestionowana, również Sąd nie widział podstawy, by czynić to z urzędu. Dał również wiarę dowodom z faktur VAT przedstawionych na okoliczność wysokości szkody poniesionej przez powoda, a bezpośrednio przez spółki pozostające właścicielami mienia przechowywanego w wiacie magazynowej objętej pożarem. Faktury te zostały wystawione na rzecz (...) sp. z o.o. i Przedsiębiorstwa (...) S.A., przed datą powstania szkody i potwierdzają okoliczność zakupu określonych towarów za wskazane w nich kwoty. Stanowiły one potwierdzenie, jaki koszt ponieśli (...) sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo (...) S.A. celem ich nabycia. W związku z tym Sąd nie widział powodów, dla których wiarygodność tych dokumentów prywatnych winna zostać poddana w wątpliwość, szczególnie, że pozwana nie przedstawiła w tym zakresie żadnych szczegółowych zarzutów. Faktury VAT mogły zatem stanowić podstawę określenia wartości zniszczonych składników. Sąd dał wiarę również zeznaniom wszystkich powołanych świadków,

tj. B. B. (1), T. Ł., J. C. (1), M. G., J. C. (2). Świadkowie B. B. (1) i T. Ł. wchodzący w skład zarządu spółki posiadali bezpośrednią wiedzę o mieniu przechowywanym na nieruchomości objętej ochroną ubezpieczeniową, jego rodzajach i ilości, jak również dokładnych miejscach przechowywania. Posiadali też bezpośrednią wiedzę o wartości uszkodzonego mienia oraz o zakresie otrzymanego odszkodowania i pokrycia szkody przez powoda. Ich zeznania były zgodne z pozostałym materiałem w sprawie oraz były spójne i uzupełniające się, w związku z tym brak było podstaw do odmowy ich wiarygodności. Pozostali świadkowie uczestniczyli w akcji gaszenia pożaru, w związku z tym posiadali pełną i rzetelną wiedzę o jej przebiegu oraz podejmowanych działaniach, w szczególności o fakcie wynoszenia i wywożenia mienia z wiaty magazynowej na zewnątrz. W szczególności zeznania świadka będącego strażakiem zasługiwały na przyznanie im pełnej wiarygodności, potwierdzały one również zeznania pozostałych świadków w tym zakresie. Również zeznania strony powodowej były spójne i nie wykluczały się z pozostałym materiałem w sprawie oraz z zeznaniami świadków, w związku z tym Sąd nie widział przyczyn do odmowy wiarygodności tym zeznaniom.

Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Umowa ubezpieczenia jest umową nazwaną uregulowaną w art. 805 i nast. k.c. oraz w przepisach szczególnych. Przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. (art. 805 §1 i 2 lit. a k.c.) Zgodnie z regulacją zawartą w art. 805 § 2 pkt 1 k.c. odpowiedzialność ubezpieczyciela wynikająca z umowy ubezpieczenia majątkowego wyraża się w obowiązku spełnienia świadczenia polegającego na wypłacie odszkodowania za szkodę powstałą w wyniku przewidzianego w umowie wypadku. Powstanie odpowiedzialności uzależnione jest zatem od wystąpienia przewidzianego umową wypadku, a także od powstania wskutek tego wypadku szkody w majątku ubezpieczonego. W rozpoznawanej sprawie bezsporne pozostawało, że strony zawarły polisę ubezpieczeniową w zakresie mienia znajdującego się na nieruchomości w Z. przy ul. (...). Odpowiedzialność pozwanej za szkodę spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym – tj. pożarem na ww. nieruchomości objętej ochroną ubezpieczeniową - była co do zasady bezsporna. Natomiast sporny pozostawał pomiędzy stronami zakres ubezpieczenia, tj. czy ochrona ubezpieczeniowa obejmowała mienie znajdujące się w wiacie magazynowej, czy również poza nią na nieruchomości objętej ochroną ubezpieczeniową oraz wykaz mienia znajdującego się w wiacie magazynowej. Zgodnie z treścią polisy ubezpieczeniowej nr (...) z dnia 10 maja 2011 r. przedmiot ubezpieczenia stanowiły m.in. mienie osób trzecich znajdujące się w wiatach blaszanych oraz w budynkach powoda. Przedmiot umowy został ujęty wprost w ww. sposób i wskazany w treści dokumentu polisy podpisanej osobiście przez powoda w dniu 10 maja 2011 r. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że ochroną ubezpieczeniową objęte było wyłącznie mienie znajdujące się w wiacie magazynowej, natomiast mienie przechowywane na zewnątrz wiaty, mimo że na tej samej nieruchomości, pozostawało poza zakresem przedmiotu umowy ubezpieczenia i dlatego oddalił powództwo w zakresie, w jakim dotyczyło ono mienia przechowywanego na zewnątrz wiaty magazynowej. Natomiast uznał roszczenie powoda za uzasadnione w zakresie, w jakim domagał się on odszkodowania za mienie przechowywane w wiacie magazynowej, a które zostało z niej wyniesione w ramach prowadzenia akcji gaszenia pożaru. W ocenie Sądu I instancji było sprawą oczywistą, że podczas sytuacji nadzwyczajnej, jaką jest pożar, podejmuje się działania mające na celu jak najszybsze jego ugaszenie. Decyzje są podejmowane przez Straż Pożarną według określonej hierarchii i z zamiarem jak najskuteczniejszego osiągnięcia określonych celów, a przed przyjazdem pierwszej jednostki Straży Pożarnej – osób samodzielnie podejmujących działania. Celem jak najszybszego ugaszenia pożaru oraz – w drugiej kolejności – jak największego ograniczenia szkód - Straż Pożarna podjęła decyzję o wynoszeniu mienia znajdującego się w wiacie magazynowej. Mienie to wywoził wózkiem widłowym m.in. strażak jednej z jednostek przybyłych na miejsce zdarzenia, zwłaszcza, że przechowywane w wiacie materiały stanowiły substancje łatwopalne. Sprawy zdecydowanie drugorzędą było wówczas dokonywanie spisu wynoszonego mienia czy w jakikolwiek inny sposób dokładne rejestrowanie podejmowanych działań. Świadkowie uczestniczący w akcji gaszenia pożaru – strażacy oraz pracownicy poszkodowanych spółek - nie byli w stanie dokładnie wskazać ilości wyniesionych beczek czy wywiezionych palet-pojemników. Znaczenie miał także wpływ czasu od tego zdarzenia, co także mogło wpłynąć na stopień zapamiętania szczegółów. Z ich zeznań bezspornie wynikało, że dokonywali oni działań polegających

na wynoszeniu i wywożeniu mienia wskazanego przez powoda, które w momencie wybuchu pożaru znajdowało się w wiacie. Istotne znaczenie z punktu widzenia ustalenia, jakie mienie znajdowało się w magazynie miały zeznania świadków B. B. (1) i T. Ł.. Osoby te miały szczegółową wiedzę jakie składniki mienia były tam przechowywane, ponieważ tak jak w przypadku świadka B., bywał on tam na co dzień, jest zatem naturalne, że wiedział co znajdowało się w tych magazynach. Bezsporny był również fakt zniszczenia mienia wskutek zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, tj. powstania szkody. W związku z faktem, iż powód jako podmiot odpowiedzialny za przechowywane mienie zrekompensował właścicielom wartość uszkodzonego w wyniku pożaru mienia – podmiotem, który poniósł szkodę wskutek pożaru, był zatem K. K.. Wartość zniszczonego mienia należącego do (...) sp. z o.o. w postaci kwasu borowego, 5 ton monoetyloaminy, 8 plastikowych beczek 200l, 6 metalowych beczek 200l, 10 pojemników (...), Sąd ustalił na podstawie faktur VAT, określających kwoty, które (...) sp. z o.o. zapłaciło za to mienie. Łącznie Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem odszkodowania za zniszczone mienie, należące do (...) sp. z o.o., kwotę 8.920 zł i 7.600 euro. Wartość zniszczonego mienia, należącego do (...) S.A. (dawniej Przedsiębiorstwa (...) S.A.), znajdującego się w magazynie obejmowała: 80 sztuk beczek pod „sles” o wartości 2.400 zł, 2000 sztuk plomb o wartości 1.000 zł, 300 korków plomb do beczek o wartości 270 zł, 500 korków na zawór o wartości 600 zł, 500 sztuk korków niemieckich o wartości 600 zł, 30 nakrętek z odpowietrzeniem do (...) o wartości 840 zł oraz 5,545 tony inhibitora korozji. Z zeznań świadka B. wynikało, że w/w ilość inhibitora korozji, która została zniszczona znajdowała się wewnątrz magazynu. Tym samym pozwana powinna pokryć doznaną przez powoda szkodę także w tym zakresie. Wartość inhibitora korozji o wadze 23.820 kg wynosiła 167.551,07 zł. Uszkodzeniu uległo 5.545 kg, co stanowi 23,27% całości, tym samym wartość uszkodzonego inhibitora odpowiadała kwocie 38.989,13 zł (167.551,07 x 23,27%). Sąd nie uwzględnił powództwa w zakresie pustych (...) wielokrotnego użytku i pustych kanistrów wielokrotnego użytku, ponieważ powód nie wykazał wartości tych składników (art. 6 k.c.). W ocenie Sądu Okręgowego dowodem takim nie mogło być oświadczenie (...) S.A., wskazujące na szacunkową wartość tych składników według cen rynkowych, w sytuacji gdy pozwana kwestionowała wysokość szkody. W odniesieniu do pozostałego mienia (...) S.A., powództwo zostało oddalone, ponieważ nie znajdowało się ono w magazynie, tym samym nie było objęte ubezpieczeniem, w związku z tym pozwana spółka nie ponosiła odpowiedzialności za doznaną przez powoda szkodę. Łącznie Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem odszkodowania za zniszczone mienie należące do (...) S.A. kwotę 44.699,13 zł. O odsetkach ustawowych orzeczono zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 817 § 1 i 2 k.c., a o kosztach procesu art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając pomiędzy stronami. Roszczenie powoda zostało uwzględnione w kwocie 53.619,13 zł oraz 7.600 euro, co stanowi ok. 61% żądania zgłoszonego w pozwie. Natomiast nieuwzględnione żądanie powoda stanowi ok. 39% roszczenia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając orzeczenie Sądu Okręgowego w punkcie 2 w części oddalającej powództwo co do kwoty 10 620 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, domagając się zmiany wyroku poprzez uwzględnienie powództwa także w tej części oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelacja została oparta na podstawie następujących zarzutów:

1) naruszenia art. 322 k.p.c. na skutek jego niezastosowania, w sytuacji gdy ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione,

2) naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w wyniku pominięcia dowodów w postaci noty obciążeniowej z potwierdzeniem zapłaty (kompensaty), oferty handlowej na opakowania (...) i faktur zakupowych VAT, z których wynika wysokość szkody poniesionej przez powoda i granica odpowiedzialności z umowy ubezpieczenia po stronie pozwanej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy oddalił jako nieudowodnione powództwo w części roszczenia o zapłatę odszkodowania za zniszczone w wyniku pożaru 15 sztuk pustych opakowań (...) oraz 300 sztuk kanistrów.

Powód w uzasadnieniu pozwu k.3 wskazywał, że przedmioty te uległy zniszczeniu w wyniku pożaru, pozostał po nich niewielki, ale udokumentowany zdjęciami ślad w postaci odpadu o wysokości kilkunastu centymetrów.

Sąd I instancji w postawie faktycznej zaskarżonego wyroku ustalił, iż wskazane przedmioty faktycznie uległy zniszczeniu, a nadto, że powód pokrył szkodę wyrządzoną na skutek ich zniszczenia w majątku Przedsiębiorstwa (...) SA, dokonując zapłaty odszkodowania, poprzez kompensatę wzajemnych wierzytelności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji, uznając, że powód nie wykazał wartości tej części utraconego w wyniku pożaru mienia, nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c.

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie w postaci: noty obciążeniowej na kwotę 99 930,84 zł k.48, faktury VAT (...) k.52 dotyczącej zakupu przez (...) spółkę z o.o. za kwotę po 700 zł za sztukę pojemników (...) od firmy (...) spółki z o.o. w R. oraz oferty firmy (...) k.49 wynikało jedynie, że koszt nabycia nowego pojemnika (...) wynosi 640 zł plus VAT albo 700 zł., a okolicznością niesporną pomiędzy stronami był fakt, iż zniszczone w wyniku pożaru (...) były używane.

Natomiast powód nie przedstawił dowodów dotyczących ceny używanych (...), jak również jakichkolwiek dowodów dokumentujących ceny nabycia nowych, czy też używanych kanistrów. Nota obciążeniowa wraz z dokumentem dokonania kompensaty są wyłącznie dowodem spełnienia przez powoda świadczenia w określonej wysokości, tj. wypłacenia odszkodowania po 308 zł za jeden paletopojemnik (...) oraz po 20 zł za jeden kanister, natomiast nie dostarczają żadnych informacji, w jaki sposób doszło do skalkulowania ceny utraconych rzeczy.

Na okoliczność wartości zniszczonego mienia K. K. już w pozwie zgłosił wniosek k.4, aby Sąd Okręgowy zobowiązał Przedsiębiorstwo (...) SA do przedstawienia dokumentów finansowych, dotyczących wartości zniszczonego mienia zgłoszonego jako szkoda w związku z pożarem z dnia 24 września 2011 r. W odpowiedzi na pozew pozwana zakwestionowała k.248, „aby uszkodzeniu uległ towar takiego rodzaju oraz w takiej ilości jak wskazuje powód i aby ten towar miał wartość wskazywaną przez powoda”. Stanowisko to pozwana konsekwentnie podtrzymywała w toku procesu.

Zarządzeniem z dnia 22 września 2014 r. k.288 Sąd Okręgowy zobowiązał Przedsiębiorstwo (...) SA do złożenia dokumentów na okoliczność wysokości poniesionej szkody. (...) SA (poprzednio C.) złożyła k. 323-345 i k.351-399 dokumenty; wśród nich znajdowało się zestawienia mienia, jakie uległo zniszczeniu k.356, z którego wynikało, że w spalonym magazynie znajdowały się puste opakowania wielokrotnego użytku (...) poz.8 i kanistry poz.9. Wartość opakowań (...) SA oszacowała „według wartości rynkowej”, przyjmując cenę 540 zł za 1 sztukę paletopojemnika, a dla kanistrów 20 zł za 1 sztukę k.351-399.

W apelacji powód powołuje się na okoliczność, że (...) SA nie posiada faktur zakupowych opakowań (...) i kanistrów, służących do wielokrotnego użytku, ponieważ ich wartość była wliczona do ceny kupowanych substancji chemicznych. Natomiast, w jego ocenie, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie byłoby możliwe lub co najmniej znacznie utrudnione bowiem nie istniały rzeczy, które biegły mógłby wycenić. Nie można było także ustalić wartości takich opakowań w odniesieniu do innych rzeczy tego rodzaju znajdujących się w obrocie, gdyż nie miały one danych identyfikacyjnych, czyli daty produkcji, a nadto nie był znany stopień ich zużycia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego (...) SA musiała wartość utraconego w tej części mienia oszacować, skoro wystawiła powodowi notę obciążeniową. Podkreślić jednak należy, iż skarżący w toku procesu nie wykazał, w jaki sposób to nastąpiło, w szczególności w oparciu o jakie źródła dotyczące cen rynkowych używanych paletopojemników (...), a także używanych kanistrów. Dane te powinny być dostępne skoro faktycznie wykorzystano je przy szacowaniu wartości odszkodowania, ale - z nieznanych przyczyn - nie zostały Sądowi Okręgowemu przedstawione.

Na ostatniej rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku Sąd I instancji zobowiązał pełnomocnika powoda 00:22:31k.401 do wskazania dokumentów, z których wynikała wartość uszkodzonego mienia. W odpowiedzi pełnomocnik powoda 00:29:01k.401 wprost stwierdził, że spółka (...) nie przedstawiła informacji na temat wartości pojemników (...) i kanistrów, ale temu oświadczeniu nie towarzyszył żaden wniosek dowodowy, jak również inne wyjaśnienia.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie miał podstaw, aby zastosować art. 322 k.p.c.

W judykaturze, za dominujące należy uznać stanowisko, że sięganie do art. 322 k.p.c. znajduje usprawiedliwienia wtedy, gdy ściśle udowodnienie wysokości szkody jest obiektywnie niemożliwe, nie zaś wtedy, gdy nie da się jej dokładnie ustalić na podstawie materiału dowodowego, który został przedstawiony do oceny Sądowi przez powoda. Nie można przyjąć, że jedynym kryterium stosowania art. 322 k.p.c. jest fakt, że szkoda jest niewątpliwa. Zarówno z wykładni językowej tego przepisu, a także jego wykładni systemowej wynika, że strona, zgodnie z obciążającym ją ciężarem dowodu, powinna przedstawiać dowody także na wykazanie wysokości szkody lub wyjaśnić przyczyny braku takiej możliwości. Ma zatem obowiązek wyczerpania wszystkich dopuszczalnych środków dowodowych i wykazania, że ściśle udowodnienie żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione (por. wyroki Sądu Najwyższego 3 listopada 2009 r., II CSK 249/09, LEX nr 737261, z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 220/07, LEX nr 494157 i z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 179/13, OSNC-ZD 2015/2/22).

Nie powinno bowiem być tak, że w sytuacji w której szkoda jest bezsporna Sąd powinien, niezależnie od inicjatywy dowodowej strony, podejmować próby ustalenia jej wysokości na podstawie oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Pełnomocnik powoda przed zamknięciem rozprawy miał świadomość, iż (...) SA nie nadesłała danych w zakresie szkody polegającej na zniszczeniu używanych pojemników (...) oraz kanistrów, chociaż spółka musiała nimi dysponować, ponieważ odwoływała się do „wartości rynkowych” tych produktów, nie zgłosił jednak żadnego wniosku dowodowego, w tym żądania uzupełnienia nadesłanych informacji poprzez przedstawienie danych źródłowych odnośnie zastosowanych cen. Zatem powód nie wyczerpał wszystkich dopuszczalnych środków dowodowych. Nie wyjaśnił również Sądowi Okręgowemu przyczyny braku takiej możliwości, a także nie wykazał, dlaczego ściśle udowodnienie żądania jest jego zdaniem niemożliwe lub nader utrudnione. W tych okolicznościach zasadnie Sąd I instancji oddalił powództwo w tej części jako nieudowodnione.

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach procesu za II instancję rozstrzygnięto stosownie do wyniku postępowania odwoławczego, w oparciu o art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, (znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie z mocy § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych), zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

Bernard Chazan Maciej Dobrzyński Edyta Jefimko